

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్న పరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణం :: అయోధ్యాకాండ :: ధర్మపథం

శ్రీ కోట నామ సంవత్సరం, దక్షిణాయణం,
వర్ష ఋతువు , శ్రవణమాసం

- 453

శుక్ల పూర్ణిమ - 19.08.2024
శ్రవణం - సోమవారము

శ్రీ గురు ధ్యానమ్

గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః, గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్పరంబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

శ్రీనివాస ధ్యానమ్

శ్రీవేంకటాద్రినిలయః కమలాకాముకః పుమాన్ ।
అభంగురవిభూతిర్నస్తరంగయతు మంగళమ్ ॥

అథ సంకల్పః

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే, విరాజమానస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, అఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీరామచంద్రరూపాంతరస్య, భగవతః, శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామినస్సన్నిధౌ, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, పరిపూర్ణానుగ్రహేణ, అస్మిన్ భువనే , సమస్తాధివ్యాధీనాం, నివారణార్థం, భారతవర్షే విద్యావిత్తవాణిజ్య కృషివైద్యవైజ్ఞానిక, దేశరక్షణాదిరంగేషు, విద్యమానానామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సర్వేషాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధిత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం,ధర్మాచరణద్వారా శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, ఉద్యోగార్థినాం, సముచితోద్యోగప్రాప్త్యర్థం,దంపతీనాం, అనుకూలదాంపత్యసిద్ధ్యర్థం,సంతానస్య పితృవాక్యపరిపాలనానుకూల బుద్ధిప్రచోదనార్థం, సకలకార్యసిద్ధ్యర్థం గోసంరక్షణార్థంచ, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణే, అయోధ్యాకాండే, యథాశక్తి, శ్లోకవ్యాఖ్యాన పురస్కరం **చతుష్షష్టితమస్సం** శ్లోక పారాయణం, తథా, శ్రీధన్వంతరి మంత్ర పారాయణంచ, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, ఆచార్యముఖేన, కరిష్యామహే.

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన - కూజంతం రామరామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన - మనోజవం మారుతతుల్యవేగం జితేంద్రియం బుద్ధిమతాం వరిష్ఠమ్ ।
వాతాత్మజం వానరయూధముఖ్యం శ్రీరామదూతం శిరసానమామి ॥

శ్రీ రామాయణ ప్రార్థన - వాల్మీకిగిరి సంభూతా రామసాగర గామినీ ।
పునాతి భువనం పుణ్యా రామాయణ మహానదీ ॥

శ్రీ రామ ప్రార్థన - అయోధ్యాభ్యేతు గుర్వర్థే త్యక్తారాజ్యం గిరౌవసన్ ।
పాదుకే భరతాయాదాత్ సరామః శరణం మమ ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే చతుష్షష్ఠితమస్కంధః

దాతుమర్హతి ధర్మాత్మా లోకపాలో మహాయశాః ।
ఈదృశస్య మమాక్షయ్యామ్ ఏకామభయదక్షిణామ్ ॥ 64.40 ॥

అపాపోఽసి యదా పుత్ర నిహతః పాపకర్మణా ।
తేన సత్యేన గచ్ఛాశు యే లోకాశ్చస్త్రయోధినామ్ ॥ 64.41 ॥

యాన్తి శూరా గం యాం చ సంగ్రామేష్వనివర్తినః ।
హతాస్త్యభిముఖాః పుత్ర గతిం తాం పరమాం వ్రజ ॥ 64.42 ॥

యాం గతిం సగరజ్ఞైర్యః దిలీపో జనమేజయః ।
నహుషో ధున్లుమారశ్చ ప్రాప్తాస్తాం గచ్ఛ పుత్రక ॥ 64.43 ॥

యా గతిస్సర్వసాధూనాం స్వాధ్యాయాత్తపసాచ యా ।
యా భూమిదస్యాహిఽతాగ్నేః ఏకపత్నీ వ్రతస్య చ ॥ 64.44 ॥

గోసహస్రప్రదాత్యాణాం యా యా గురుభృతామపి ।
దేహన్యాసకృతాం యా చ తాం గతిం గచ్ఛ పుత్రక ॥ 64.45 ॥

న హి త్వస్మిన్ కులే జాతః గచ్ఛత్యకుశలాం గతిమ్ ।
స తు యాస్యతి యేన త్వం నిహతో మమ బాన్ధవః ॥ 64.46 ॥

ఏవం స కృపణం తత్ర పర్యదేవయతాసకృత్ ।
తతోఽస్మై కర్తుముదకం ప్రవృత్తస్సహభార్యయా ॥ 64.47 ॥

స తు దివ్యేన రూపేణ మునిపుత్రస్స్వకర్మభిః ।
స్వర్గమధ్యారుహత్ క్షిప్రం శక్రేణ సహ ధర్మవిత్ ॥ 64.48 ॥

ఆబభాషే చ వృద్ధౌ తౌ సహ శక్రేణ తాపసః ।
ఆశ్వాస్య చ ముహూర్తం తు పితరౌ వాక్యమబ్రవీత్ ॥ 64.49 ॥

స్థానమస్మి మహాత్పాప్తః భవతోః పరిచారణాత్ ।
భవంతావపి చ క్షిప్రం మమ మూలముపైష్యతః ॥ 64.50 ॥

ఏవముక్త్యా తు దివ్యేన విమానేన వపుష్మతా ।
ఆరురోహ దివం క్షిప్రం మునిపుత్రో జితేంద్రియః ॥ 64.51 ॥

స కృత్వా తూదకం తూర్ణం తాపసస్సహ భార్యయా ।
మామువాచ మహాతేజాః కృతాంజలిముపస్థితమ్ ॥ 64.52 ॥

అద్వైవ జహిం మాం రాజన్ మరణే నాస్తి మే వ్యథా ।
యచ్ఛరేణైకపుత్రం మాం త్వమకర్షీరపుత్రకమ్ ॥ 64.53 ॥

త్వయా తు యదవిజ్ఞానాత్ నిహతో మే సుతశ్శుచిః ।
తేన త్వామభిశస్యామి సుదుఃఖమతిదారుణమ్ ॥ 64.54 ॥

పుత్రవ్యసనజం దుఃఖం యదేతన్మమ సామ్రుతమ్ ।
ఏవం త్వం పుత్రశోకేన రాజన్ కాలం కరిష్యసి ॥ 64.55 ॥

అజ్ఞానాత్తు హతో యస్మాత్ క్షత్రియేణ త్వయా మునిః ।
తస్మాత్త్వాం నావిశత్యాశు బ్రహ్మహత్యా నరాధిప ॥ 64.56 ॥

త్వామప్యేతాదృశో భావః క్షిప్రమేవ గమిష్యతి ।
జీవితాంతకరో ఘోరః దాతారమివ దక్షిణా ॥ 64.57 ॥

ఏవం శాపం మయి న్యస్య విలప్య కరుణం బహు ।
చితామారోప్య దేహం తత్ మిథునం స్వర్గమభ్యయాత్ ॥ 64.58 ॥

తదేతచ్ఛిస్తయానేన స్మృతం పాపం మయా స్వయమ్ ।
తదా బాల్యాత్ కృతం దేవి శబ్దవేద్యనుకర్షిణా ॥ 64.59 ॥

తస్యాయం కర్మణో దేవి విపాకస్సముపస్థితః ।
అపద్వైస్సహ సంభుక్తః వ్యాధిరన్నరసో యథా ॥ 64.60 ॥

తస్మాన్మామాగతం భద్రే తస్యోదారస్య తద్వచః ।
యదహం పుత్రశోకేన సన్త్యక్త్యామ్యద్య జీవితమ్ ॥ 64.61 ॥

చక్షుభ్యాం త్వాం న పశ్యామి కౌసల్యే సాధు మా స్పృశ ।
ఇత్యుక్త్యా స రుదంస్తస్యః భార్యామాహ చ భూమిపః ॥ 64.62 ॥

ఏతన్నే సదృశం దేవి యన్మయా రాఘవే కృతమ్ ।
సదృశం తత్తు తస్యైవ యదనేన కృతం మయి ॥ 64.63 ॥

దుర్బుత్తమపి కః పుత్రం త్యజేద్భువి విచక్షణః ।
కశ్చ ప్రవ్రాజ్యమానో వా నాసూయేత్ప్రీతరం సుతః ॥ 64.64 ॥

యది మాం సంస్పృశేద్రామః సకృదద్య లభేత వా ।
యమక్షయమనుప్రాప్తా ద్రక్ష్యన్తి న హి మానవాః ॥ 64.65 ॥

చక్షుషా త్వాం న పశ్యామి స్మృతిర్మమ విలుప్యతే ।
దూతా వైవస్వతస్యైతే కౌసల్యే త్వరయన్తి మామ్ ॥ 64.66 ॥

అతస్తు కిం దుఃఖతరం యదహం జీవితక్షయే ।
న హి పశ్యామి ధర్మజ్ఞం రామం సత్యపరాక్రమమ్ ॥ 64.67 ॥

తస్యాదర్శనజశ్శోకః సుతస్యాప్రతికర్మణః ।
ఉచ్ఛోషయతి మే ప్రాణాన్ వారిస్తోకమివాతపః ॥ 64.68 ॥

న తే మనుష్యా దేవాస్తే యే చారుశుభకుణ్డలమ్ ।
ముఖం ద్రక్ష్యన్తి రామస్య వర్షే పంచదశే పునః ॥ 64.69 ॥

పద్మపత్రేక్షణం సుభ్రు సుదంష్ట్రం చారునాసికమ్ ।
ధన్యా ద్రక్ష్యన్తి రామస్య తారాధిపనిభం ముఖమ్ ॥ 64.70 ॥

సదృశం శారదస్యేన్దోః పుల్లస్య కమలస్య చ ।
సుగన్ధి మమ నాథస్య ధన్యా ద్రక్ష్యన్తి తన్ముఖమ్ ॥ 64.71 ॥

నివృత్తవనవాసం తమ్ అయోధ్యాం పునరాగతమ్ ।
ద్రక్ష్యన్తి సుఖినో రామం శుక్రం మార్గగతం యథా ॥ 64.72 ॥

కౌసల్యే చిత్తమోహేన హృదయం సీదతీవ మే ।
వేదయే న చ సంయుక్తాన్ శబ్దస్పర్శరసానహమ్ ॥ 64.73 ॥

చిత్తనాశాద్విపద్యస్తే సర్వాణ్యేంద్రియాణి మే ।
క్షీణస్నేహస్య దీపస్య సంసక్తా రశ్మయో యథా ॥ 64.74 ॥

అయమాత్మభవశ్శోకః మామనాథమచేతనమ్ ।
సంసాదయతి వేగేన యథా కూలం నదీరయః ॥ 64.75 ॥

హో రాఘవ మహాబాహెలా హో మమాఖయాసనాశన ।
హో పితృప్రియ మే నాథ హోఽద్య క్వాఽసి గతస్సుత ॥ 64.76 ॥

హో కౌసల్యే నశిష్యామి హో సుమిత్రే తపస్విని ।
హో నృశంసే మమామిత్రే కైకేయి కులపాంసని ॥ 64.77 ॥

ఇతి రామస్య మాతుశ్చ సమిత్రాయాశ్చ సన్నిధౌ ।
రాజా దశరథశ్శోచన్ జీవితాంతముపాగమత్ ॥ 64.78 ॥

యదా తు దీనం కథయన్పరాధిపః, ప్రియస్య పుత్రస్య వివాసనాతురః ।
గతేఽర్థరాత్రే భృశదుఃఖపీడితః, తదా జహౌ ప్రాణముదారదర్శనః ॥ 64.79 ॥

।

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే చతుష్షష్ఠితమస్సర్గః

॥ భీలశ్రుతిః ॥

ఆయుష్యమారోగ్యకరం యశస్యం సాభ్రాతృకం బుద్ధికరం సుఖం చ ।
శ్రోతవ్యమేతన్నియమేన సద్భిః ఆఖ్యానమోజస్కరమృద్ధికామైః ॥

॥ శ్రీరమచంధ్ర ఏరబ్రహ్మణే నమః ॥

అథ భస్మస్థలి శ్లోకమ్

అచ్యుతానంత గోవింద, విష్ణో నారాయణామృత ।
రోగానే నాశయాశేషాన్, ఆశు ధన్వంతరే హరే ॥ 1 ॥

ఆరోగ్యం దీర్ఘమాయుష్యం, బలం తేజో ధియం శ్రీయం ।
స్వభక్తేభ్యోఽనుగృహ్లాంతం, వందే ధన్వంతరిం హరిమ్ ॥ 2 ॥

ధన్వంతరేరిమం శ్లోకం, భక్త్యా నిత్యం పఠంతి యే ।
అనారోగ్యం న తేషాం స్యాత్, సుఖం జీవంతి తే చిరమ్ ॥ 3 ॥

ఓం, నమో భగవతే వాసుదేవాయ, ధన్వంతరయే, అమృతకలశహస్తాయ, వజ్రజలౌకహస్తాయ, సర్వామయవినాశనాయ, త్రైలోక్యనాథాయ, మహావిష్ణవే స్వాహా । ఓం, వాసుదేవాయ విద్మహే, సుధాహస్తాయ ధీమహి । తన్నో ధన్వంతరిః ప్రచోదయాత్ ।

అథ సప్త్రహస్థాస్థినో

ఆరోగ్యం పద్మబంధుర్వితరతు, నితరాం సంపదం శీతరశ్మిః,
భూలాభం భూమిపుత్రః, సకలగుణయుతాం వాగ్విభూతిం చ సౌమ్యః ।
సౌభాగ్యం దేవమంత్రీ, రిపుభయశమనం భార్గవః, శౌర్యమార్కిః,
దీర్ఘాయుష్స్యైహికేయః, విపులతరయశః కేతుః, ఆచంద్రతారమ్ ॥
అరిష్టాని ప్రణశ్యంతు దురితాని భయాని చ ।
శాంతిరస్తు శుభం మేస్తు గ్రహాః కుర్వంతు మంగళమ్ ॥

అథ క్షమాస్థాస్థినో : యదక్షరపదభ్రష్టం, మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ, నారాయణ నమో-స్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్ : కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా,
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పఠస్మై,
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్ : శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ, శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

